

LEKARZ STOMATOLOG

1. Informacje ogólne

Zadaniem lekarza stomatologa jest opieka stomatologiczna obejmująca profilaktykę, leczenie oraz rehabilitację.

Działalność profilaktyczna ma na celu niedopuszczenie do powstania choroby, działalność rehabilitacyjna – przywrócenie czynności narządu żucia, jeśli wskutek choroby lub leczenia czynność ta została upośledzona.

We współczesnej stomatologii wyróżnia się specjalności:

- stomatologię dziecięcą – profilaktykę, wykrywanie wad oraz leczenie narządu żucia u dzieci i młodzieży
- stomatologię zachowawczą – leczenie chorób zębów i ozębnej
- paradontologię – leczenie chorób przyzębia, dziąseł i błony śluzowej jamy ustnej
- ortodoncję (ortopedię szczękową) – leczenie wrodzonych i nabytych wad zębowo-szczękowo-twarzowych i zapobieganie ich skutkom
- protetykę stomatologiczną – rehabilitację narządu żucia, tzn. uzupełnianie i odbudowę brakującego uzębienia za pomocą różnego typu protez
- chirurgię stomatologiczną – leczenie ostrych i przewlekłych chorób chirurgicznych zębów i jamy ustnej
- profilaktykę – zapobieganie najczęściej występującym chorobom będące domeną wszystkich powyższych specjalności
- radiologię stomatologiczną – uzupełnienie diagnostyki stomatologicznej pozwalające na uzyskanie informacji niedostępnych innymi metodami diagnostycznymi, np. zdjęcia pantomograficzne.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Do szczegółowych zadań lekarza stomatologa, niezależnie od jego specjalności, należy:

- badanie stomatologiczne pacjenta
- pobieranie materiału biologicznego do badań specjalistycznych
- kierowanie na badania dodatkowe
- interpretacja i ocena dodatkowych badań pomocniczych
- znieczulanie miejscowe, przewodowe i ogólne
- sprawowanie opieki i kontroli nad pacjentem po zabiegach stomatologicznych
- przeprowadzanie konsultacji dla innych specjalności medycznych
- uczestnictwo w działaniach dotyczących promocji zdrowia i profilaktyki chorób zębów i jamy ustnej
- prowadzenie dokumentacji lekarskiej
- stałe doskonalenie umiejętności i poszerzanie wiedzy
- nawiązywanie kontaktu z pacjentem, przełamywanie jego lęku i niepokoju związanego z planowanym leczeniem.

Ponadto, w zależności od miejsca i charakteru pracy, lekarz stomatolog:

- pełni dyżury specjalistyczne
- prowadzi badania epidemiologiczne związane z chorobami narządu żucia
- kieruje przychodnią stomatologiczną
- organizuje pracę na oddziale, w poradni, w klinice, czy przychodni
- prowadzi badania naukowe, publikuje ich wyniki, prowadzi działalność dydaktyczną.

Lekarz stomatolog pracuje najczęściej w gabinecie stomatologicznym. Do jego wyposażenia należy unit dentystyczny (w jego skład wchodzi: narzędzia, ssaki, ślinociągi, strzykawko-dmuchawka, spluwaczka, sprężarka i lampa bezcieniowa), fotel dentystyczny, asystor (stolik), na którym znajdują się potrzebne podczas zabiegu materiały, środki znieczulające i narzędzia podręczne, regulowane krzesło stomatologiczne, sterylizator, umywalka, aparat do zdejmowania kamienia

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

nażębnego, mieszalniki do wypełniaczy, szafki do przechowywania narzędzi i materiałów.

Lekarz stomatolog może pracować w szpitalu, przychodni, czy poradni lub mieć własny gabinet. W zależności od miejsca i charakteru pracy pracuje od kilku do kilkunastu (dyżury w szpitalu) godzin dziennie, zarówno w dzień, jak i w godzinach nocnych, także w dni ustawowo wolne od pracy.

W pracy lekarza stomatologa dominują czynności wzrokowo-dotykowe i manipulacyjne. Czynnikiem uciążliwym są narażenie na długotrwałą pracę w niewygodnej pozycji, hałas i wibracje wydobywające się z narzędzi dentystycznych oraz ryzyko zakażenia różnorodnymi chorobami. Konieczne jest używanie rękawiczek gumowych oraz maseczki ochronnej.

2. Wymagania

W pracy lekarza stomatologa konieczne są cierpliwość, empatia, odporność emocjonalna i umiejętność postępowania z ludźmi.

Praca ta wymaga dużej dokładności i precyzji. Wskazane są zdolności plastyczne i techniczne oraz sprawność manualna.

Lekarz stomatolog powinien być osobą spostrzegawczą. Ze względu na charakter zawodu konieczne są umiejętność koncentracji, podzielność uwagi i wytrwałość. Ważna jest łatwość przechodzenia z jednej czynności do drugiej.

Niezbędne w pracy lekarza stomatologa są wysoka sprawność narządu wzroku (bardzo dobra ostrość widzenia, prawidłowe rozróżnianie barw, widzenie stereoskopowe), słuchu i węchu, sprawność kończyn górnych, w tym zręczność rąk i palców, oraz prawidłowe czucie, a także wysoka ogólna sprawność fizyczna. Przydatne są prawidłowy zakres pola widzenia i brak nadwrażliwości na światło.

3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Do czynników utrudniających pracę w zawodzie należą zaburzenia, nawet niewielkiego stopnia, sprawności kończyn górnych, szczególnie w zakresie zręczności palców i rąk, a także znacznego stopnia dysfunkcja kończyn dolnych.

Utrudnienie stanowią wady i dysfunkcje narządu wzroku, które nie mogą być skorygowane szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi, zaburzenia w zakresie rozróżniania barw, widzenia stereoskopowego i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Ograniczeniem może być także dysfunkcja narządu słuchu, która nie może być skorygowana aparatem słuchowym w przypadku co najmniej jednego ucha, tak aby możliwa była komunikacja werbalna z pacjentami.

Do poważnych ograniczeń należą zaburzenia zmysłu węchu, dotyku oraz równowagi.

Przeciwwskazanie bezwzględne stanowią nosicielstwo chorób zakaźnych, choroby pasożytnicze, choroby skóry rąk oraz alergia kontaktowa i wziewna na wykorzystywane materiały dentystyczne.

W związku z charakterem pracy, której częścią są kontakty interpersonalne, ograniczenie mogą także stanowić znaczące wady wymowy.

4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnością

4.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

W zawodzie lekarza stomatologa niezbędna jest sprawność kończyn górnych, a w szczególności zręczność dłoni i palców. Możliwe jest zatrudnienie w tym zawodzie osób z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych, która nie wyklucza stania i chodzenia. Warunkiem jest identyfikacja indywidualnych barier i racjonalne dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska pracy oraz stanowiska pracy. Wymagany jest wówczas odpowiedni dobór stanowiska (np. praca dydaktyczna) bądź takie ograniczenie lub zmodyfikowanie zakresu pracy, aby większość zadań mogła być wykonywana w pozycji siedzącej.

4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Możliwość wykonywania zawodu lekarza stomatologa mają osoby widzące obuocześnie, o prawidłowym lub nieznacznie ograniczonym zakresie pola widzenia, prawidłowo rozróżniające barwy oraz osoby z nieznaczną dysfunkcją narządu wzroku, jeśli skorygowana jest przez odpowiednie szkła optyczne lub soczewki kontaktowe. Osoby z zaburzeniami widzenia o zmroku, pod warunkiem właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy, również mają możliwość wykonywania zawodu.

W przypadku występowania wymienionych dysfunkcji, zaleca się pracę na stanowiskach, gdzie doskonała ostrość widzenia nie jest cechą wymaganą, np. działalność profilaktyczną, ortodoncję.

4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Zawód mogą wykonywać osoby słabosłyszące pod warunkiem zapewnienia im odpowiednich pomocy technicznych oraz właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy, np. stworzenia możliwości komunikacji werbalnej z pacjentem.

4.4. Osoby z epilepsją

Osoby cierpiące na padaczkę mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy, jeśli napady padaczkowe występują sporadycznie, są sygnalizowane przez aurę, występują głównie wieczorem lub w nocy, nie powodują zbytniego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu oraz przebieg choroby nie prowadzi do charakteropatii padaczkowej.

Osoby te mogą być zatrudnione warunkowo, po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwy jest stały nadzór i ewentualna szybka pomoc, a stanowisko pracy nie stwarza potencjalnych zagrożeń dla pacjenta i lekarza w sytuacji emisji choroby.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

W przypadku tej choroby decyzja o podjęciu zatrudnienia powinna być indywidualnie rozpatrywana. Osobom dotkniętym epilepsją poleca się pracę o charakterze naukowym, organizacyjnym lub profilaktycznym.

5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnością

5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Osobom z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych należy, w miarę możliwości, tak zorganizować pracę oraz ograniczyć zakres zadań, aby część z nich mogła być wykonywana w pozycji siedzącej lub w szczególnych przypadkach w pozycji stojącej z podparciem bioder i pleców.

Osoby z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych nie potrzebują specjalnego przystosowania stanowiska pracy. Osoby poruszające się o kulach mogą potrzebować zainstalowania uchwytów i poręczy ułatwiających wstawanie i podpieranie się w czasie stania.

Kolejna możliwa adaptacja to dostosowanie wielkości stanowiska pracy i wysokości siedziska do indywidualnych potrzeb oraz umieszczenie wykorzystywanych urządzeń w zasięgu rąk pracownika. Siedzisko powinno mieć regulowaną wysokość, uchylne siedzisko, regulowany podnóżek, blokadę kół, regulowane lub indywidualnie profilowane oparcie tylne, regulowane i odchylane podłokietniki.

5.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Osoby z niewielką dysfunkcją narządu wzroku, którą można skorygować szklami optycznymi, powinny stosować szkła korekcyjne lub soczewki kontaktowe zapewniające ostrość widzenia, pozwalającą na rozróżnianie nawet drobnych

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

szczegółów. Osoby te mogą wykorzystywać oprzyrządowanie powiększające (np. lupę powiększającą, lunety, monookulary).

5.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Osoby z dysfunkcją narządu słuchu powinny używać aparatu słuchowego korygującego słuch (zwłaszcza w częstotliwościach pasma mowy) w stopniu umożliwiającym komunikację werbalną (słuch wydolny socjalnie), co jest szczególnie ważne w przypadku osób kontaktujących się z pacjentami.

Zaleca się ograniczenie hałasu tła oraz pogłosu w pomieszczeniu w celu poprawy warunków percepcji dźwięku oraz komunikacji werbalnej.

5.4. Osoby z epilepsją

Osoby cierpiące na padaczkę, które otrzymały akceptację zatrudnienia od lekarza specjalisty, powinny pracować na wybranych stanowiskach, w zespole, pod nadzorem. Praca powinna być spokojna, niewywołująca stresów i napięć, które mogłyby prowokować napady oraz być bezpieczna, np. dzięki zapewnieniu ograniczenia użycia urządzeń zasilanych prądem i emitujących drgania.

Osoba z epilepsją powinna dobrze znać swoją chorobę i umieć szybko rozpoznawać aurę poprzedzającą napad.

Współpracownicy powinni być poinformowani o tym, w jaki sposób, w razie wystąpienia napadu, mogą prawidłowo udzielić pomocy.

Uwaga. Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.